

EM 2013/109
2. oktober 2013
Naaja H. Nathanielsen

Kyotomi isumaqatigiissummi piffissap pisussaaffeqarfiusup aappaani (2013 – 2020) pisussaaffiliinermi Namminersorlutik Oqartussat nunatut tunuarsimaarfeqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Ineqarnermut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq, Mette Lyngø)

Kyotomi isumaqatigiissut Danmarkip 2002-mi akuersaarmagu Kalaallit Nunaat Danmark naligalugu imminut pisussaaffiliivoq. Pisussaaffilli tamanna nunami maani sumiginnarsimavarput. Imermit nukissiorfilliortarnerit eqqarsaatigalugit sulinerput pitsaasuvoq, naammannanili. Taamaamat pisussaaffitsinnik sumiginnaasimanerput pissutigalugu ukiuni kingulliunerusuni pillaatasiatut CO₂-mut akiligassarsisariaqartarsimavugut. Kyotomi isumaqatigiissummit ilinniagaqassagutta taava unaasariaqaassaaq aatsaat naammassisinnaasatsinnik aningaasanillu illikartitsiffigisinnaasatsinnik isumaqatigiissusiortassasugut. Taamaamat Naalakkersuisut isumaqatigaagut piffissaq pisussaaffeqarfiusoq 2013-2020 allatut ajornartumik nunatut tunuarsimaarfeqarfigisariaqassagipput. Taamaasiunngikkutta anguniagassat naammassiniarnissaannut kinguaattooreeratta ukiut tamaasa pillaatasiatut akiliuteqartuartaqartassaagut.

Kisianni Inuit Ataqatigiit isumaqarput ukiup 2020-p tungaanut nunatut tunuarsimaarfeqaraluaruttaluunniit suli akisussaaffeqartuarsinnartugut. Aamma Naalakkersuisut isumaqatiginngilagut inuussutissarsiutitut suliniutaalerumaartussat CO₂-mik qanorsuaq aniatitsinissaannut takannaarniarfigilersaarmatigit. Nunarsuarmioqataasutut akisussaaffimmik tiguseqataanissarput Inuit Ataqatigiit pingaartipparput. Kisiannili aamma aniatitsinissarsuit avatangiisinut peqqissutsimullu ajoqusiinerannut nunami maani innuttaasut najugaqarfimmini illersorneqarnissaannut taamaaqataanik aamma tungasuuvoq.

Kalaallinngooq ikeqigatta mingutsitsisinnaannginnerarluta oqaluttarneq eqqunngilaq. Inuit pumasaaqateqanngikkaangamik annertuumik mingutsitsisinnaasarput, ikittunnguugaluarlutilluunniit.

Aamma eqqunngilaq oqassalluni inuussutissarsiutitigut ineriartortitsissagutta taava allatut ajornartumik CO2-mik aniatitsisarnerput taamannariaammik allisittariaqassagipput. Tamanna avaaqunneqarsinnaanngitsutullusooq oqaatiginiarneqartarpoq. Naalakkersuisut toqqaannartumik oqarput suliniutit annertuut sapinngisamik pitsaanerpaamik sinaakkutassaqaqtikkumallugit taamatut siunnersuuteqarlutik. Nunatta inuussutissarsiutitigut ineriartortinneqarnerani sapinngisamik ersarissunik sinaakkutassaqaqtitsinissaq illersoraluarlutigu taamaattoq Inuit Ataqatigiinnit erseqqissassavarput avatangiisit pillugit malittarisat suliffeqarfinnullu piumasaqaatit atuuttut qasukkartikkumanginnatsigit.

Nunatsinni inuussutissarsiutit suliniutit amerliartortillugit soorunami CO2-mik aniatitsinerput alliertussaaq. Kisianni qanoq alliertortiginissaa eqeersimaarnitsigit nammineq sunnersinnaavarput. Ilaatigut qunuginagu piumasarinnaavarput nukissiuutit ataavartut atorpeqassasut. Taamaasiorusunnngikkutalu minnerpaamik suliffeqarfiit piumaffigisinnaavagut CO2-mik aniatitsinerput arlaatigut millisaaqataaffigissagaat. Inuit Ataqatigiit aammaarluta kissaatigissavarput 2012-imi atorunnaartumut taarsiullugu annikillitsinissamut Naalakkersuisut nutaamik periusissiusasut. Pisortat anguniagassialiunngippata susoqarnaviannngilaq – soorunami inuussutissarsiorfeqarfiit assigiinnillu suliaqarfiit oqaloqatiginerisigut iliuuseqassapput. Silap pissusiata allanngoriartornera oqaluuseriinnassallugu naammangilaq. Maanna iliuuseqartoqartariaqalerpoq.

Siunnersuutip ataatsimiititaliamut suliassanngortillugu innersuussutigineqarnissaa Inuit Ataqatigiit pissutissaqarsorinngilarput. Taamatut isikkoqartillugu suliarineqariaannaavoq.